

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС
ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ

САМАРҚАНД ИҚТИСОДИЁТ ВА СЕРВИС ИНСТИТУТИ

«КЕЛИШИЛГАН»
Ўзбекистон Республикаси
Олий ва ўрта махсус таълим
вазири А.Ҳ.Тошқулов

«ТАСДИҚЛАЙМАН»
Самарқанд иқтисодиёт ва
сервис институти ректори
М.Э.Пўлатов

«__» _____ 2021 й.

«__» _____ 2021 й.

5A230601 – «Давлат молияси ва халқаро молия» мутахассислиги бўйича
махсус фанлардан магистратурага кирувчилар учун

**ДАСТУРИ
ВА
БАҲОЛАШ МЕЗОНИ**

САМАРҚАНД - 2021

Тузувчилар: СамИСИ, “Молия” кафедраси мудир, проф. Зайналов Ж.Р.
СамИСИ, “Молия” кафедраси доценти Хусанов Б.Ш.
СамИСИ, “Молия” кафедраси доценти Алиева С.С.

Тақризчилар: Ўзбекистонда хизмат кўрсатган иқтисодчи, СамИСИ,
“Молия” кафедраси профессори – Ходжаев Э.Н.

Ўзбекинвест ЭИСК АЖ Самарқанд вилоят филитали
директори - Тулаев Д.Ю.

Дастур Олий Таълимнинг “Молия” таълим йўналишида ўтилган
фанлар, шу жумладан, “Молия”, “Давлат бюджети”, “Халқаро молия
муносабатлари” ва “Корхоналар молияси” фанлар мажмуасини ўзида акс
эттирган.

Мазкур дастур 5А230601 – «Давлат молияси ва халқаро молия»
мутахассислиги бўйича махсус фанлардан магистратурага кириш
синовларини топширувчиларга мўлжалланган.

Мазкур дастур Самарқанд иқтисодиёт ва сервис институти “Молия”
кафедраси мажлисида муҳокама қилинган ҳамда тавсия этилган (2021 йил 26
июн 10 сонли мажлис баёни)

Мазкур дастур Самарқанд иқтисодиёт ва сервис институти Ўқув-
услугий Кенгашида муҳокама қилинган ва фойдаланишга тавсия этилган
(2021 йил __ июн __ сонли баёни).

Кириш

«Давлат молияси ва халқаро молия» мутахассислиги бўйича магистратурага кирувчилар синов топширишда махсус фанлар етакчи бўлиб ҳисобланади. Шунинг учун магистратурага кирувчилар «Молия» таълим йўналиши доирасида тўлиқ ўзлаштириб олишган фанлардан ташкил топган махсус фандан синов топширишда куйидаги фанларга алоҳида эътибор қаратишлари муҳимдир, яъни «Молия», «Давлат бюджети», “Халқаро молия муносабатлари” ва “Корхоналар молияси”. Бунда магистратурага кирувчилар молия, солиқ, бюджет, суғурта каби иқтисодий категорияларнинг моҳиятларини, функцияларини, иқтисодиётдаги ролини, уларнинг таркибий қисмлари билан боғлиқ саволларни, уларга тааллуқли муаммолар ечимини билишлари ва ёрита олишлари муҳимдир. Шунингдек, синов жараёнида абитуриентларнинг мутахассислик бўйича илмий, илмий-техник ахборотлар билан мустақил ишлаш, тизимли мустақил таҳлил қилиш, хулосалар чиқариш бўйича билимларига ҳам катта аҳамият қаратилади.

Шу боис давлат молияси ва халқаро молия муносабатлари борасида юқори малакали мутахассисларни тайёрлаш долзарб ҳисобланади. Бу ўринда фан соҳасида чуқур билимга эга бўлган, мутахассисликка мос илмий, илмий-педогогик қобилияти ва қизиқиши бор абитуриентларни магистратурага қабул қилиш катта аҳмият касб этади. Ушбу махсус фанлар дастури айнан шу масалаларни ҳал қилишга қаратилган. Шунинг учун давлат молиясини самарали бошқаришга алоҳида эътибор берилмоқда. Шунга кўра давлат молиясини бошқаришга назарий ва амалий қўникмага мукамал эга бўлган мутахассисларни тайёрлаш лозимдир.

Ушбу махсус фанлар дастури фақат “Молия”, “Давлат бюджети», “Халқаро молия муносабатлари” ва “Корхоналар молияси” фанлари бўйича тасдиқланган дастурларда келтирилган мавзулари аосида тузилган.

Дастурнинг мақсад ва вазифалари

Мутахассислик бўйича магистратурага ўқишга кирувчилар учун мўлжалланган синов дастурининг асосий мақсади ва вазифаси молия, давлат молияси, давлат бюджети, халқаро молия, корхоналар молияси, корпоратив молия, суғурта, молиявий назорат тушунчаларини назарий ва амалий жиҳатлари билан боғлиқ ҳолда уларга тааллуқли мавзулар ва саволларни баён қилишдан иборат. Шунингдек дастур саволларга берилган жавобларнинг баҳолаш мезонларини ҳам белгилаб беради.

Махсус фанлар бўйича магистратурага ўқишга кирувчи бакалаврларнинг билимига, тайёргарлигига ва кўникмаларига кўйиладиган талаблар

Махсус фанлар доирасида тузилган синов дастурида молия, давлат молияси, давлат бюджети, давлат бюджети даромадларини ташкил этувчи солиқли ва солиқсиз тушумлар, халқаро корпоратив, корпоратив молия, корхоналар молияси, суғурта, молиявий назоратнинг моҳияти, функциялари,

бозор иқтисодиёти шароитидаги роли ва ўрни, уларнинг барқарорлигини таъминлаш масалалари каби саволлар назарий ҳамда амалий жиҳатдан кўриб чиқилади, шундан келиб чиққан ҳолда 5A230601 – «Давлат молияси ва халқаро молия» мутахассислиги бўйича магистратурага кирувчи:

- махсус фанларни ўрганиш даврида ҳар бир мавзу бўйича таянч ибораларига ҳам жавоб бериб, тегишли масалани еча олиши;

- махсус фанларни ўзлаштириш натижасида молия, давлат молияси, халқаро молия, корпоратив молия, корхоналар молияси, суғурта ҳоказо муносабатларида бўладиган ўзгаришларни билиши;

- мутахассисликка оид илмий ва илмий-техник ахборот билан мустақил ишлаш, тизимли мустақил таҳлил қилиш, хулоса чиқариш бўйича билимга эга бўлиши лозим.

Махсус фанлардан синов мавзуларини бошқа умумқасбий фанлар билан алоқаси

Махсус фанларни ўрганиш давомида бакалавр уни бошқа умумқасбий фанлар билан узвий боғлиқлигини тушунган ҳолда молия, давлат бюджети, суғурта, корпоратив молия ва бошқа муносабатларининг ролини ва ўрнини кўрсатиб бераоладиган даражада билишлари лозим.

Махсус фанларни ўрганиш магистратурага синов топшириб кириш учун тайёргарлик кўришда асос бўлиб ҳисобланади. Шу боис, махсус фанлардан тузилган синов саволларига жавоб беришда қуйидаги фанлар билан, яъни, “Суғурта назарияси ва амалиёти”, “Маҳаллий бюджетларни шакллантириш ва бошқариш”, “Солиқлар ва солиққа тортиш”, “Корпоратив молия”, “Бизнес молияси”, “Халқаро молия муносабатлари”, “Молия бозори” ва бошқа фанлар билан узвий боғлиқлигини эътироф этиш муҳимдир.

Асосий қисм

“МОЛИЯ” фани бўйича мавзулар

“Молия” фанининг предмети, мазмуни, вазифалари ва бошқа махсус фанлар билан боғлиқлиги.

Молиянинг моҳияти, функциялари ва уларни амал қилиш хусусиятлари. Молиянинг тамойиллари ва ижтимоий-иқтисодий тараққиётининг ҳозирги босқичида молия.

Молия сиёсати ва механизми. Молия тизими. Молиявий сиёсатнинг мазмуни. Молиявий сиёсат давлат иқтисодий сиёсатининг таркибий қисми эканлиги. Молиявий сиёсатнинг мазмуни ва асосий тамойиллари. Ўзбекистон Республикасининг 2017-2021 йилларга мўлжалланган Ҳаракатлар стратегиясида белгиланган давлат молиявий сиёсатининг мақсад ва вазифалари. Молиявий стратегия ва молиявий тактика, уларнинг ўзаро боғлиқлиги. Молиявий сиёсатнинг мақсад ва вазифалари. Молия механизми,

унинг мазмуни. Молия механизмининг мамлакат хўжалик механизмида тутган ўрни, роли ва аҳамияти. Молия механизмининг таркибий қисмлари. Молиявий сиёсатни шакллантиришга назарий-амалий ёндошув муаммолари. Молиявий механизми элементларини ташкил этиш бўйича мисоллар ечиш.

Молия тизими ҳақида тушунча. Молия тизимининг тузилиш тамойиллари.

Давлат кредити ва давлат қарзи. Давлат кредитининг ижтимоий - иқтисодий моҳияти ва мазмуни. Давлат кредитининг объектив зарурлиги ва мақсадга мувофиқлиги. Давлат кредит фаолияти турлари. Давлат кредитининг шакллари: давлат заёмлари, аҳолининг омонатга қўйган жамғармаларининг бир қисмини давлат заёмларига жалб қилиш, умумдавлат ссуда фондидан қарз олиш, ҳазина ссудалари, кафолатланган заёмлар. Ўзбекистон Республикасининг 2017-2021 йилларга мўлжалланган Ҳаракатлар стратегиясида мақсадли белгиланган давлат қарзларини ва уларни жалб этиш манбалари.

Маҳаллий молия. Маҳаллий молиянинг ижтимоий - иқтисодий моҳияти. Минтақавий сиёсатни олиб боришда маҳаллий молиянинг роли. Маҳаллий молиянинг тузилиши. Ўзбекистон Республикасининг 2017-2021 йилларга мўлжалланган Ҳаракатлар стратегиясида маҳаллий молия тизимини такомиллаштириш йўналишлари. Маҳаллий бюджетлар. Бюджет субсидиялари. Субвенцияларнинг маҳаллий бюджетлар учун аҳамияти. Ўзбекистон Республикасининг 2017-2021 йилларга мўлжалланган Ҳаракатлар стратегиясида маҳаллий молияни ислоҳ қилишнинг асосий йўналишлари ва мақсадлари.

Маҳаллий бюджет даромадларини солиқли ва солиқсиз тушумлар билан ташкил этиш ва харажатларини тақсимлаш.

Молияни бошқариш ва молиявий назорат.

Молияни бошқаришнинг моҳияти, объектлари ва субъектлари. Молияни бошқаришнинг ташкилий тамойиллари. Молияни бошқариш элементлари. Ўзбекистон Республикасининг 2017-2021 йилларга мўлжалланган Ҳаракатлар стратегиясида давлат молиясини бошқариш борасидаги устувор вазифалар.

Молиявий назоратнинг моҳияти ва функциялари. Давлат молия назорати. Нодавлат молия назорати. Молиявий назоратнинг тамойиллари ва тизими. Назоратнинг шакллари, объектлари, субъектлари. Назоратнинг турлари ва усуллари. Ўзбекистон Республикасининг 2017-2021 йилларга мўлжалланган Ҳаракатлар стратегиясида молиявий назоратни амлага оширишга оид ўзгаришлар.

Солиқ ва солиққа тортиш. Солиқларнинг мазмуни, уларнинг гуруҳланиши. Ўзбекистон Республикасининг солиқ тизими. Божхона божи. Солиқ ва солиққа тортишнинг ҳуқуқий асослари. Солиқларнинг функциялари. Умумдавлат солиқлари. Маҳаллий солиқлар. Тўғри ва эгри солиқлар. Солиқларни оптималлаштириш масалалари. Солиқ декларацияси.

Бюджетдан ташқари мақсадли фондларга мажбурий тўловлар. Солиққа ториш механизмини оширишга амалий ижодий ёндошув. Ўзбекистон Республикасининг 2017-2021 йилларга мўлжалланган Ҳаракатлар стратегиясида солиқ тизимига оид ислоҳатлар. Солиқ ислоҳотларини солиқ тўловчиларга таъсирини юмшатишга ижодий ёндошув.

Суғурта асослари. Иқтисодиётда суғуртадан фойдаланиш зарурияти. Суғуртанинг функциялари: таваккалчилик, огоҳлантирувчи, жамғарувчи ва баҳолаш. Суғурта турлари. суғурта тармоқлари. Бозор иқтисодиёти шароитида суғурта муносабатларининг ривожланиши. Ўзбекистон Республикасида суғурта бозорининг шаклланиши ва кенгайиши. Ижтимоий суғуртанинг бозор муносабатларининг ривожланиши билан жамиятда объектив тарзда юзага келадиган ижтимоий муаммоларни ҳал қилишдаги аҳамияти. Ўзбекистон Республикасининг 2017-2021 йилларга мўлжалланган Ҳаракатлар стратегиясида суғурта тизими ва суғурта бозорини ривожлантиришга оид ислоҳатлар.

Давлат буюртмалари, захиралари ва эҳтиёжларини молиялаштириш. Давлат ва маҳаллий давлат органлари буюртмалари. Давлат шартномалари. ёпиқ савдолар. Давлат мудофаа буюртмаси. Давлат буюртмаси. Давлат буюртмачисининг функциялари. Давлат моддий захиралари. Камаймайдиган моддий захиралар. Моддий захираларни мажбурий суғурталаш. Умумдавлат эҳтиёжлари.

Ижтимоий соҳалар ва уй хўжаликлари молияси. Давлат ижтимоий сиёсатининг моҳияти ва ҳозирги замон хусусиятлари. Бозор иқтисодиётига ўтишнинг «ўзбек модели» ва унда ижтимоий ҳимоя тизими. Корхоналар ижтимоий фондлари. Ижтимоий хизматларга молиявий харажат меъёрлари. Ижтимоий - маданий соҳани бюджетдан молиялаштириш. Таълим ва соғлиқни сақлаш тизими ислоҳоти ва унинг молиявий таъминоти. Уй - жой ва коммунал хўжалиги харажатларини молиялаштириш. Ижтимоий соҳалар йўналишидан келиб чиқиб харажатлар сметасини тузиш. Фуқароларга давлат томонидан бериладиган ижтимоий трансфертлар. Кам таъминланган оилаларга давлат ижтимоий ёрдамнинг моҳияти, вазифалари ва турлари. Фуқароларга ижтимоий нафақалар. Пенсия ва нафақаларнинг турлари. Аҳоли пул харажатларининг турлари. Аҳолининг мажбурий тўловлари ва ихтиёрий бадаллари. Аҳолидан ундириладиган солиқ ва йиғимлар. Аҳолининг суғурта тўловлари. Аҳолининг пенсия фондига мажбурий суғурта бадаллари. Ўй хўжаликлари даромадлари ва харажатларининг фарқи, уларни мукамал бошқаришнинг ҳозирги замон муаммолари. Ўзбекистон Республикасининг 2017-2021 йилларга мўлжалланган Ҳаракатлар стратегиясида аҳолини ижтимоий ҳимоясини кўчатиришга оид белгиланган чора-тадбирлар.

Инновацион фаолиятни молиявий рағбатлантиришнинг зарурлиги, моҳияти ва вазифалари.

Инновацион фаолиятни рағбатлантириш юзасидан давлат сиёсатининг асосий йўналишлари. Корхоналарда инновацион жараёни молиявий бошқаришга ижодий ёндошув. Ўзбекистон Республикасининг 2017-2021

йилларга мўлжалланган Ҳаракатлар стратегиясида инновацион фаолиятни молиявий рағбатлантиришга оид устувор вазифалар.

Халқаро молия ва унинг жаҳон тараққиётида роли.

Халқаро молиянинг моҳияти ва функциялари. Халқаро молия оқимлари ва унинг йўналишлари. Халқаро молия тизимида давлатларнинг кредитор ва қарздор давлатлар гуруҳига бўлиниши. Халқаро молия тараққиётида халқаро ташкилотларнинг роли. Ўзбекистон Республикасининг 2017-2021 йилларга мўлжалланган Ҳаракатлар стратегиясида халқаро молия ташкилотлари билан муносабатларга оид вазифалар.

“ДАВЛАТ БЮДЖЕТИ” махсус фани бўйича мавзулар

Давлат бюджети ва бюджет тизими.

Давлат бюджетининг ижтимоий - иқтисодий моҳияти. Бюджет тизимининг бўғинлари. Республика бюджети ва маҳаллий бюджетлар. Турли даражадаги бюджетлар даромадлари. Натижавийликка йўналтирилган бюджетлаштириш услубини қўллаш орқали маблағларни самарали бошқаришга ижодий ёндошув. Бюджет маблағларидан самарали фойдаланиш жараёнида бюджет интизомига риоя этишда амалий ва ижодий ёндошув. Давлат бюджетининг даромадлар қисмини ғазначилик ижроси жараёни билан қамраб олиш масалалари. Ўзбекистон Республикасининг 2017-2021 йилларга мўлжалланган Ҳаракатлар стратегиясида давлат бюджети даромадларини шаклланишини такомиллаштиришга оид устувор вазифалар.

Давлатнинг бюджетдан ташқари мақсадли пул фондлари.

Давлатнинг бюджетдан ташқари мақсадли пул фондлари. Давлатнинг бюджетдан ташқари мақсадли пул фондлари. Бюджетдан ташқари мақсадли пул фондлардан фойдаланишга бўлган ҳақиқий эҳтиёж ва улардан фойдаланиш. Давлатнинг бюджетдан ташқари мақсадли пул фондлари. Давлат ижтимоий суғурта фонди, унинг мазмуни ва тайинланиши. Пенсия фонди, унинг мазмуни вазифалари, шаклланиш манбалари. Давлат бандлик фонди ва бошқа нобюджет фондлар, уларнинг мазмуни ва тайинланиши, маблағларнинг шаклланиш манбалари ва харажатлари йўналишлари. Ўзбекистон Республикасининг 2017-2021 йилларга мўлжалланган Ҳаракатлар стратегиясида давлатнинг бюджетдан ташқари фондларини фаолиятини такомиллаштиришга оид белгиланган чора-тадбирлар.

Бюджет ташкилотларини бюджетдан ташқари маблағ топиш фаолиятини ташкил этиш муаммолари ва ечимлари. Бюджетдан ташқари мақсадли жамғармаларни фаолиятини самарадорлигини баҳолашда амалий-ижодий ёндошув. Маҳаллий бюджетлар. Маҳаллий бюджетларнинг даромадлари, уларнинг таркиби ва тузилиши. Маҳаллий бюджетларнинг солиқли ва солиқсиз даромад ва тушумлари, уларнинг нисбати.

“КОРХОНАЛАР МОЛИЯСИ” махсус фани бўйича мавзулар

Корхоналар молиявий муносабатларининг мазмуни ва уларни мустаҳкамлаш.

Корхоналар ташкилий-ҳуқуқий шакллари ва уларнинг корхоналарни молиявий муносабатларига таъсири. Акционерлик жамиятлари молияси. Маъсулияти чекланган жамиятлар молияси. Кичик ва хусусий корхоналар молияси. Корхоналарнинг бюджет, нобюджет фондлари, тижорат банклари ва бошқа муассасалар билан муносабатлари. Корхоналардаги молия хизматининг функция ва вазифалари.

Корхоналарда маҳсулот ишлаб чиқариш ва сотиш харажатлари моҳияти.

Корхоналарнинг асосий фаолияти бўйича маҳсулот ишлаб чиқариш ва сотиш харажатлари сметасини тузиш тартиби. Корхоналарнинг асосий фаолияти бўйича маҳсулот ишлаб чиқариш ва сотиш билан боғлиқ бўлган харажатларини режалаштириш ва молиялаштириш. Корхоналарда маҳсулот таннархини шакллантириш жараёнларини бошқариш ва кўрсаткичларини таҳлил қилиш.

Иқтисодиётнинг эркинлашуви шароитида корхоналар фаолиятида баҳолар тизими, унинг таркиби ва баҳонинг шаклланишига таъсир этувчи омиллар. Корхонада маҳсулот сотишдан тушган тушумни режалаштириш. Оддий ва иқтисодий ёки аналитик услуб. Маҳсулот сотишдан тушган тушумни тақсимлаш тартиби.

Корхоналар фойдасининг мазмуни ва моҳияти.

Иқтисодиётнинг эркинлашуви шароитида корхоналар фойдасининг аҳамияти. Корхона ялпи ва соф фойдасининг моҳияти ва аҳамияти. Корхоналар фаолиятини рентабеллик кўрсаткичларини ҳисоблаш тартиби. Фойданинг тақсимланиши ва ишлатилиш тартиби. Корхоналар фойдасини шаклланишига таъсир этувчи омиллар ва уларни максималлаштириш. Корхоналар фойдасини башоратлаш асослари.

Корхоналар даромадидан тўланадиган солиқларнинг моҳияти, аҳамияти ва туркумланиши.

Корхоналар даромадидан тўланадиган солиқларнинг моҳияти, аҳамияти ва туркумланиши. Солиққа тортилувчи фойда миқдорини аниқлаш. Амалдаги солиқ қонунчилигида корхоналар учун мавжуд солиқ имтиёзлари.

Инвестицияларга оид тушунчалар мазмуни.

Инвестиция таснифи, аҳамияти, инвестицион “портфели” ва сиёсати. Инвестиция манбалари ва уларнинг корхонага кўйиш соҳалари. Инвестициявий лойиҳалар самарадорлиги кўрсаткичлари, уларни аниқлаш, баҳолаш ва самарадорлигини ошириш йўллари

Бозор шароитида баҳони шакллантиришнинг омиллари ва хусусиятлари. Бозор тараккиёти боскичларига кўра баҳо шаклланишининг хусусиятлари. Ишлаб чиқариш ҳаражатларининг баҳо шаклланишига таъсири. Корхона фойдасининг баҳо шаклланишига таъсири. Корхонанинг баҳо сиёсати ва баҳони шакллантириш стратегияси. Баҳони ҳисоблашда риск даражасининг баҳоланиши. Корхонада баҳони шакллантириш стратегиясининг тўғри танланиши.

Корхона ўз капиталининг таркибий тузилиши

Корхона ўз капиталининг таркибий тузилиши, моҳияти ва корхона молиясини бошқаришдаги аҳамияти. Корхона ўз капиталини шакллантириш сиёсатининг асосий вазифалари ва ҳозирги замон муаммолари. Корхона ўз капитали алоҳида элементларининг молиявий баҳоланилиши. Корхона эмиссия сиёсатининг долзарб вазифалари ва ҳозирги замон муаммолари.

Корхона молиявий инвестицияларининг зарурлиги, моҳияти ва шакллари.

Корхона молиявий инвестицияларининг зарурлиги, моҳияти ва шакллари. Корхона қимматли қоғозлари портфеллари ва инвестицион стратегияларининг турлари. Корхона фонд портфелининг диверсификацияси. Корхона фонд портфели самарадорлигини баҳолаш. Қимматли қоғозлар портфелининг мониторинги. Акционерлик жамияти қимматли қоғозлари инвестицион жалб этувчанлигини баҳолаш. Портфел инвестициялар билан боғлиқ рисклар ва уларни бошқариш усуллари.

Корхоналарда молиявий режалаштиришнинг моҳияти ва мазмуни. Молиявий режалаштиришнинг корхона фаолиятидаги ўрни ва унинг кўрсаткичлари. Молиявий режалаштиришнинг тамойиллари ва усуллари. Корхоналарда бюджетлаштиришнинг мақсади ва вазифалари. Корхона молиясини бошқаришда оператив молиявий режалаштириш таснифи ва мазмуни.

Корхоналарда молиявий бизнес-режа тузишнинг аҳамияти ва моҳияти.

Молиявий бизнес режани тузиш услуги. Бизнес режанинг бўлимлари ва уларнинг таснифи. Корхоналар фаолиятини рақамлаштиришнинг мазмуни ва моҳияти. Корхоналарда рақамли трансформациялашнинг ўзига хос хусусиятлари. Рақамли молиявий хизматлар. Кибермуҳитни глобаллаштириш шароитида рақамлаштириш rischi.

“ХАЛҚАРО МОЛИЯ МУНОСАБАТЛАРИ” махсус фани бўйича мавзулар

Халқаро молиянинг иқтисодий моҳияти ва аҳамияти.

Жаҳон молиявий муҳити ва унда халқаро молия муносабатларининг тутган ўрни. Миллий иқтисодиёт ривожланишида халқаро молия муносабатларининг роли ва аҳамияти. Жаҳон иқтисодиёти глобаллашуви тушунчасининг моҳияти ва унинг асосий жиҳатлари. Глобаллашув жараёнининг асосий манбалари, омиллари ва ривожланиш босқичлари. Глобаллашувнинг миллий иқтисодиёт барқарорлигига таъсири. Иқтисодий цикл ҳаракати ва молиявий инқироз: моҳияти ва хусусиятлари. Халқаро молия бозорида инқирозлар юзага келиш омиллари ва концепциялари. Жаҳон молиявий-иқтисодий инқирози юзага келишининг асосий сабаблари. АҚШ молиявий ҳолати ва ривожланиш истикболлари. Инқироз босқичлари ва глобал молиявий барқарорлик

Халқаро молия ташкилотлар ривожда кредит ташкилотларининг ўрни.

Халқаро молия ташкилотларининг таснифланиши ва умумий тавсифи. Халқаро Валюта Фондининг мақсади ва фаолиятининг моҳияти. Халқаро молиявий муносабатлардаги халқаро кредит ташкилотларининг роли. Жаҳон банки гуруҳи ва унга қирувчи ташкилотлар фаолияти. Минтақавий валюта-кредит ва молия ташкилотлари. Валюта тизими ва унинг ривожланиш босқичлари. Жаҳон валюта тизими ва унинг асосий функциялари. Жаҳон валюта тизимининг ривожланиш босқичлари ва унинг хусусиятлари. Европа валюта тизимининг асосий элементлари ва ривожланиши босқичлари.

Халқаро валюта операциялари ва валюта бозори.

Валюта курси ва унинг турлари. Валюта операцияларининг моҳияти. Валюта сиёсати. Халқаро молия муносабатларида рискларни бошқариш ва хеджирлаш стратегиялари. Валюта рисклари тушунчасининг иқтисодий моҳияти ва турлари. Валюта рискининг юзага келиш сабаблари. Валюта рискини бошқариш усуллари ва уларнинг моҳияти.

Халқаро корпорациялар халқаро молия муносабатлари субъекти сифатида.

Халқаро корпорацияларнинг жаҳон иқтисодиётини ривожлантиришдаги роли. Таянч мамлакатларда халқаро корпорациялар фаолиятига муносабат. Қабул қилаётган мамлакатларда халқаро корпорациялар фаолиятига муносабат. Халқаро иқтисодий интеграцияларни ташкил топиши. Халқаро иқтисодий интеграциянинг моҳияти, мақсади ва асосий шарт-шароитлари. Халқаро интеграцион бирлашмаларнинг асосий шакллари. Ғарбий Европада иқтисодий интеграция жараёнларининг ривожланиш босқичлари. Иқтисодий ривожланиш даражаси турлича

мамлакатларнинг ҳудудий интеграциясига хос хусусиятлар (НАФТА). Ривожланаётган мамлакатлар ҳудудий интеграциясининг хусусиятлари (МЕРКОСУР). Осиё ҳудудий интеграциясининг хусусиятлари (АСЕАН, АПЕС ва ҳ.к.).

Халқаро молия муносабатларида тўлов балансини бошқариш.

Тўлов балансининг иқтисодий моҳияти ва тақдим этиш шакллари. Тўлов балансининг таркиби ҳамда уларга хос хусусиятлар. Тўлов балансига таъсир этувчи омиллар ва уни тартибга солишнинг асосий усуллари. Евробозорларнинг юзага келиши ва улардаги операциялар. Евробозорлар ва уларга хос хусусиятлар. Еврокредит бозори. Евровалютадаги қимматли қоғозлар бозори. Халқаро кредит ва инвестиция муносабатларининг ривожланиши. Халқаро кредит, унинг функциялари ва тамойиллари. Халқаро кредитнинг асосий шакллари. Халқаро кредит операцияларида факторинг ва форфейтинг. Ташқи иқтисодий фаолиятни узоқ муддатли молиялаштириш шакллари. Инвестиция лойиҳаларни узоқ муддатли халқаро кредитлаш. Халқаро лизинг операциялари. Халқаро молия бозори ва унинг ривожланиш хусусиятлари. Халқаро капитал ҳаракатининг моҳияти ва халқаро молия бозорининг таркибий тузилиши. Иккиламчи молиявий инструментлар. Молиявий деривативлар моҳияти ва уларга хос хусусиятлар. Ҳосила молиявий воситаларнинг асосий турлари. Кредит ва фойз деривативлари. Ҳосилавий молия инструментларининг глобал бозори ривожланиши. Иқтисодий зоналарнинг ташкил қилишнинг халқаро тажрибаси.

Эркин иқтисодий зоналарнинг мазмуни, тамойиллари ва тузилиш сабаблари.

Эркин иқтисодий зоналарнинг турлари. Эркин бозорни ташкил этувчи элементлари. Эркин иқтисодий зоналарнинг турли мамлакатлардаги тажрибаси. Жаҳон иқтисодий интеграцияси жараёнларида эркин иқтисодий зоналарнинг роли. Ўзбекистонда эркин иқтисодий зоналарни яратилиши истикболлари. Ўзбекистоннинг халқаро молия муносабатларига интеграциялашуви. Ўзбекистонда ташқи иқтисодий фаолият ва унинг асосий тамойиллари. Мамлакат ташқи иқтисодий фаолиятининг устувор йўналишлари. Ўзбекистонда ташқи савдо алоқаларини ривожлантиришга қаратилган чора-тадбирлар тизими. Ўзбекистоннинг халқаро валюта-кредит ташкилотлари билан ўзаро ҳамкорлик алоқалари. Ўзбекистоннинг интеграцион бирлашмалардаги фаолияти.

5A230601 – “Давлат молия ва халқаро молия” мутахассислиги бўйича мутахассислик фанларидан магистратурага кириш синовлари НАЗАРИЙ САВОЛЛАРИ

1. Молиявий сиёсатнинг мазмуни.
2. Молиявий бошқарувнинг барча тизими давлатнинг молиявий сиёсатига асосланиши.

3. Замонавий иқтисодиёт ва давлат молияси.
4. Молиянинг ижтимоий-иқтисодий моҳияти
5. Молия ва давлатнинг вужудга келиши.
6. Молия ва ЯИМ ҳамда МДни тақсимлаш ва қайта тақсимлаш.
7. Молия ва молиявий муносабатларнинг характерли белгилари.
8. Молия тизимининг соҳалари ва бўғинлари.
9. Давлат молияси ва маҳаллий молия ҳамда хўжалик юритувчи субъектлар молиясининг бўғинлари.
10. Молиявий бошқарувнинг мазмун-моҳияти.
11. Молиявий бошқарувнинг бошқариладиган объектлари ва бошқарувчи субъектлари.
12. Молиявий режалаштириш.
13. Молиявий режалаштириш ва башоратлаш.
14. Молиявий режалаштириш ва молиявий режа.
15. Молиявий режалаштириш турлари ва ўзига хос хусусиятлари.
16. Молиявий назоратнинг принциплари
17. Давлат молиясининг таркибий бўғинлари
18. Молиявий назоратни ташкил этишнинг асосий принциплари
19. Молиявий назоратни ташкил этишнинг асосий принциплари
20. Хўжалик юритувчи субъект харажатларини таркиби.
21. Ишлаб чиқариш харажатлари ва унинг аҳамияти.
22. Бюджет тизимининг бўғинлари.
23. Баҳо турлари, унинг таркибий тузилмаси ва баҳоларни шакллантириш методлари.
24. Молия муносабатларининг умумий тизимида уй хўжаликлари молияси ва унинг таърифи
25. Суғуртанинг функциялари
26. Ижтимоий таъминотнинг иқтисодий асослари ва принциплари ҳамда таърифи
27. Бюджет тизими: таърифи, принциплари.
28. Молиявий сиёсатнинг таркибий қисмлари (йўналишлари)
29. Баҳо функциялари
30. Солиқ сиёсати ва унинг асосий йўналишлари. Солиқ тизимининг ҳуқуқий асослари, солиқ тўловчиларнинг ҳуқуқ ва мажбуриятлари.
31. Умумдавлат ва маҳаллий солиқлар ҳамда бошқа мажбурий тўловлар. Солиқларнинг гуруҳларга ажратилиши.
32. Юридик шахслардан олинадиган фойда солиғининг жорий қилиниши, иқтисодий моҳияти ва аҳамияти. Тўловчилар таркиби, солиқ объекти ва солиқ базаси.
33. Қўшилган қиймат солиғининг иқтисодий моҳияти ва унинг жорий қилиниши. Солиқ тўловчилар таркиби, солиқ объекти ва солиқ ставкалари.
34. Суғурта фаолияти классификаторининг тасдиқланиши ва таркиби.
35. Касбий жавобгарликни суғуртаси ҳақида тушунча. Нотариусларнинг касбий жавобгарлигини суғурталаш бўйича шартнома тузиш.
36. Ихтиёрий суғурта турларини ҳуқуқий тартибга солиш.

37. Мажбурий суғуртанинг айрим турлари ва уларга тавсиф.
38. Бюджет тизимининг асосий тамойиллари.
39. Сметаларни тузиш, текшириш, тасдиқлаш, рўйхатдан ўтказиш ва молиялаштириш тартиби.
40. Ўзбекистон Республикаси Бюджет Кодексининг қабул қилиниши, унинг мазмуни, таркиби, бюджет муносабатларини тартибга солишдаги аҳамияти.
41. Назорат-тафтиш бош бошқармаси ва унинг ҳудудий бўлинмалари томонидан амалга ошириладиган назорат.
42. Бюджетлараро муносабатлар тўғрисида тушунча.
43. Бюджет таснифининг зарурлиги, моҳияти, аҳамияти ва турлари.
44. Бюджет даромадларининг иқтисодий мазмуни ва манбалари.
45. Бюджет тақчиллигини молиялаштириш манбалари, уларнинг гуруҳланиши.
46. Бюджет ижроси юзасидан ҳисоботлар тузиш, уларни кўриб чиқиш ва тасдиқлаш.
47. Бюджетни ижро этиш, бюджетни ижросини таъминловчи органлар.
48. Пенсиялар ва ижтимоий нафақалар турлари, уларни тўлаш манбалари.
49. Маҳаллий ҳукумат органларининг бюджет ҳуқуқлари.
50. Ўзбекистон Республикаси бюджет тузилиши асослари. Консолидациялашган бюджет тушунчаси.
51. Халқаро молияни иқтисодий моҳияти. Халқаро молия муносабатларининг асосий вазифалари.
52. Халқаро капитал ҳаракати.
53. Миллий валюта тизими.
54. Валюта операциялари турлари.
55. Европа валюта тизими.
56. Европа валюта тизими асосий элементлари.
57. Европа валюта тизимининг ривожланиш босқичлари.
58. Своп шартномаси.
59. Валюта ва фоиз арбитражи нима.
60. Тўлов балансининг таркиби тузилиши.
61. Пассив тўлов баланси.
62. Тўлов баланси тақчиллигини молиялаштириш манбалари.
63. Тўлов балансига таъсир этувчи омиллар.
64. Актив тўлов баланси нима.
65. Халқаро молия бозор иштирокчилари
66. Халқаро молия бозорлари
67. Қимматли қиғозлар бозори таркиби тузилиши.
68. Халқаро кредитларни иқтисодиётдаги ўрни
69. Эркин иқтисодий зоналарнинг асосий вазифалари.
70. Инвестицион муҳит тушунчаси.

71. Инвестицион муҳитни такомиллаштириш масалалари.
72. Кучмас мулкка жалб қилинган хорижий инвестициялар.
73. Капитал харакатининг тенденциялари.
74. Халқаро баҳолаш амалиёти.
75. Халқаро суғурта бозорининг иқтисодий аҳамияти.
76. Халқаро суғурта операцияларининг иқтисодий моҳияти.
77. Европа суғурта бозори бошқарув структураси
78. Қайта суғурталашнинг ўзига хос хусусиятлари.
79. Халқаро валюта фондига аъзо бўлиши ва ҳамкорлик алоқалари.
80. Акционерлик жамиятлари молияси.
81. Маъсулияти чекланган жамиятлар молияси.
82. Кичик ва хусусий корхоналар молияси.
83. Маҳсулот сотишдан тушган тушумни тақсимлаш тартиби.
84. Фойданинг тақсимланиши ва ишлатилиш тартиби.
85. Солиққа тортилувчи фойда миқдорини аниқлаш.
86. Инвестицияларга оид тушунчалар мазмуни, инвестиция таснифи, аҳамияти, инвестицион “портфели” ва сиёсати.
87. Инвестиция манбалари ва уларнинг корхонага қўйиш соҳалари.
88. Корхона молиявий инвестицияларининг зарурлиги, моҳияти ва шакллари.
89. Корхона қимматли қоғозлари портфеллари ва инвестицион стратегияларининг турлари.
90. Корхона фонд портфелининг диверсификацияси.
91. Корхона фонд портфели самарадорлигини баҳолаш.
92. Қимматли қоғозлар портфелининг мониторинги.
93. Портфел инвестициялар билан боғлиқ рисклар ва уларни бошқариш усуллари.
94. Корхоналарда молиявий режалаштиришнинг моҳияти ва мазмуни.
95. Молиявий режалаштиришнинг тамойиллари ва усуллари.
96. Корхоналарда бюджетлаштиришнинг мақсади ва вазифалари.
97. Корхона молиясини бошқаришда оператив молиявий режалаштириш таснифи ва мазмуни.
98. Корхоналарда молиявий бизнес-режа тузишнинг аҳамияти ва моҳияти.
99. Бизнес режанинг бўлимлари ва уларнинг таснифи.
100. Корхоналар фаолиятини рақамлаштиришнинг мазмуни ва моҳияти.

АМАЛИЙ САВОЛЛАРИ

1. Давлат бюджетдан ташқари жамғармаларини ташкил этишнинг объектив зарурлиги ва шарт-шароитлари.
2. Давлат бюджети - иқтисодий категория сифатида.

3. Молия ва давлатнинг вужудга келиши, унинг ресурсларга бўлган эҳтиёжининг ривожланиши.
4. Молиявий сиёсатнинг таркибий йўналишлари.
5. Молиявий сиёсатни давлатнинг молиявий муносабатларини ташкил этишдаги аҳамияти.
6. Молиявий бошқарув органлари ва уларнинг вазифалари.
7. Молиявий режалаштириш турлари: стратегик молиявий режалаштириш; жорий молиявий режалаштириш, уларнинг ўзига хос хусусиятлари.
8. Соф фойдани ва активларни капиталлаштириш жараёнлари
9. Хўжалик юритувчи субъектларни ислоҳ этиш зарурлиги ва вазифалари
10. Давлат молиясининг хўжалик юритувчи субъектлар молияси билан ўзаро боғлиқлиги
11. Калкуляция моддалари бўйича харажатларнинг бўлиниши.
12. Баҳоларни шакллантиришнинг объектив асослари.
13. Бахонинг тартибга солиш функциясига тегишли бўлган характерли белгилар.
14. Давлат бюджети учун характерли бўлган хусусиятлар.
15. Бюджет тизими: таърифи, принциплари, бошқариш соҳасидаги ваколатлар.
16. Ижтимоий таъминот бўйича харажатларнинг асосий кўринишлари
17. Молия иқтисодий категория сифатида. Молия ва баҳо. Молия ва кредит. Молия ва иш ҳақи. Молия ва солиқ.
18. Молиявий назорат соҳалари: давлат молиявий назорати; нодавлат молиявий назорати.
19. Ижтимоий таъминот бўйича харажатлар (пенсия ва нафақалар)нинг асосий кўринишлари.
20. Уй хўжалигининг таърифи. Уй хўжалигига тегишли бўлган характерли хусусиятлар.
21. Солиқларнинг ўзига хос белгилари
22. Иқтисодий элементларига кўра харажатларни гуруҳларга ажратиш ва уларнинг таркиби.
23. Давлат бюджетдан ташқари жамғармаларининг ижтимоий-иқтисодий моҳияти ва аҳамияти.
24. Давлат бюджетдан ташқари жамғармаларини ташкил этишга таъсир этувчи асосий омиллар.
25. Молиявий назорат ўз ичига олувчи текширувлар.
26. Солиқларнинг иқтисодий моҳияти ва обектив зарурлиги.
27. Давлат бюджетини бошқариш тўғрисида тушунча. Бошқариш субъектлари, уларнинг гуруҳланиши, асосий вазифалари.
28. Давлат бюджетининг ижтимоий-иқтисодий моҳияти ва аҳамияти. Давлат бюджети - иқтисодий категория сифатида.
29. Давлат бюджетининг функциялари, уларнинг давлатнинг функциялари билан боғлиқлиги.

30. Бюджет ташкилотлари молиясининг мазмуни ва ўзига хос хусусиятлари ва уларни смета асосида молиялаштиришнинг мазмуни.

31. Узлуксиз таълим тизимининг шаклланиши, унинг асосий босқичлари ҳамда “Таълим тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикаси Қонунини амалга оширишда давлат бюджетининг аҳамияти.

32. Мактабгача таълим муассасалари харажатларини режалаштириш ва молиялаштириш.

33. Умумтаълим мактаблари харажатларини режалаштириш ва бюджетдан молиялаштиришнинг ўзига хос хусусиятлари.

34. Соғлиқни сақлаш тизими муассасаларини сақлаш ва ривожлантиришда давлат бюджетининг аҳамияти.

35. Соғлиқни сақлаш тизими харажатларини молиялаштириш манбалари ва бу соҳасидаги давлатнинг мажбуриятлари. Бюджет харажатларининг мазмуни, таркиби ва тузилиши. Давлат бюджети харажатларининг давлатнинг функциялари билан боғлиқлиги.

36. Давлат бюджети тақчиллиги тушунчаси ва унинг турлари. Тақчилликни келтириб чиқарувчи омиллар.

37. Бюджет жараёни босқичларини назорат қилиш, назоратнинг асосий вазифалари.

38. Давлат бюджетининг ғазна ижросини ташкил қилиш. Ғазначиликнинг ташкилий элементлари. (ғазна ижроси, бош китоб, ғазначиликнинг бош китоби, ғазначилик органлари, ғазначиликнинг ахборот тизими).

39. Ўзбекистон Республикаси Ҳисоб палатаси томонидан амалга ошириладиган бюджет назорати.

40. Давлат солиқ хизмати органлари томонидан амалга ошириладиган бюджет назорати.

41. Суғурта ташкилотининг даромадлари ва харжатларини гуруҳланиши ва уларнинг таркиби.

42. Суғурта бозори тушунчаси ва унинг иштирокчилари. Унинг турлари ва уларга умумий тавсифнома.

43. Суғурта муносабати ва бозорнинг инфратузилмасининг суғурта бозори ривожланишидаги аҳамияти.

44. Суғурта компанияларини ташкил этиш асослари. Суғурта компаниялари фаолиятини ташкил этишнинг ҳуқуқий шакллари.

45. Хориж мамлакатларда суғурта компаниялари фаолиятини ташкил этиш.

46. Аҳолини ижтимоий қўллаб-қувватлашда давлат бюджетининг ўрни ва аҳамияти.

47. Бюджет назорати органлари, уларнинг ҳуқуқ ва мажбуриятлари.

48. Давлат бюджетининг ҳолати. Давлат бюджетининг баланслиги, профицит ва тақчиллик ҳолатлари.

49. Ўзбекистон Республикаси Ғазначилиги, унинг бюджет маблағларини бошқаришдаги аҳамияти.

50. Давлат бюджети орқали ялпи ички маҳсулот ва миллий даромаднинг тақсимланиши ва қайта тақсимланиши.

51. Иқтисодийнинг эркинлашуви шароитида корхоналар фойдасининг аҳамияти.

52. Корхона ялпи ва соф фойдасининг моҳияти ва аҳамияти.

53. Молия тизимининг шаклланишида корхоналар молиясининг тутган ўрни ва моҳияти.

54. Халқаро молия ташкилотлари: Халқаро валюта фонди, Жаҳон банки, ЕТТБ.

55. Глобаллашув шароитида молиявий инқознинг келиб чиқиш сабаблари. (ипотека кредити, ишлаб чиқаришни камайиши)

56. Осиё тараққиёт банкининг асосий йўналишлари. (Банк, кредит, кафолат)

57. Молия-кредит ташкилотларининг жаҳон иқтисодий ривожланишидаги ўрни

58. Халқаро молия ташкилотлари билан Ўзбекистон Республикаси ўртасидаги ҳамкорлик муносабатлари

59. Халқаро валюта фондининг бошқарув структурасининг тузилиши

60. Валютани назорат қилувчи органлар фаолияти.

61. Корхоналар молиявий муносабатларининг мазмуни ва уларни мустаҳкамлаш.

62. Корхоналар ташкилий-ҳуқуқий шакллари ва уларнинг корхоналарни молиявий муносабатларига таъсири.

63. Корхоналарда маҳсулот ишлаб чиқариш ва сотиш харажатлари моҳияти.

64. Корхоналарнинг асосий фаолияти бўйича маҳсулот ишлаб чиқариш ва сотиш харажатлари сметасини тузиш тартиби.

65. Корхоналарда маҳсулот таннархини шакллантириш жараёнларини бошқариш ва кўрсаткичларини таҳлил қилиш.

66. Иқтисодийнинг эркинлашуви шароитида корхоналар фаолиятида баҳолар тизими, унинг таркиби ва баҳонинг шаклланишига таъсир этувчи омиллар.

67. Корхонада маҳсулот сотишдан тушган тушумни режалаштириш.

68. Корхоналар фойдасини шаклланишига таъсир этувчи омиллар ва уларни максималлаштириш.

69. Корхоналар даромадидан тўланадиган солиқларнинг моҳияти, аҳамияти ва туркумланиши.

70. Бюджетлараро муносабатларнинг жаҳон тажрибалари.

71. Бюджетнинг иқтисодий мақсадлардаги харажатлари.

72. Бюджет тақчиллиги тўғрисида замонавий концепциялар, уларнинг мазмуни ва хусусиятлари.

73. Маданият харажатларининг давлат бюджети харажатлари таркибида туган ўрни ва жамиятнинг маънавий-маърифий ривожланишидаги аҳамияти.

74. Бюджет меъёрлари, улардан сметаларни тузишда фойдаланиш.

75. Моддий маънода давлат бюджетининг моҳияти. Давлат бюджетининг давлат ихтиёридаги марказлашган пул фонди эканлиги. Давлат бюджети - ҳуқуқий категория сифатида.

76. Бюджет таснифининг турлари: даромадлар таснифи, харажатлар таснифи, тақчилликни молиялаштириш манбалари таснифи.

77. Бюджет тақчиллигини молиялаштириш манбалари таснифи.

78. Амалдаги солиқ қонунчилигида корхоналар учун мавжуд солиқ имтиёзлари.

79. Бозор шароитида баҳони шакллантиришнинг омиллари ва хусусиятлари.

80. Бозор тараккиёти боскичларига кўра баҳо шаклланишининг хусусиятлари.

81. Ишлаб чиқариш харажатларининг баҳо шаклланишига таъсири.

82. Корхона фойдасининг баҳо шаклланишига таъсири.

83. Корхонанинг баҳо сиёсати ва баҳони шакллантириш стратегияси.

84. Баҳони ҳисоблашда риск даражасининг баҳоланиши.

85. Корхонада баҳони шакллантириш стратегиясининг тўғри танланиши.

86. Корхона ўз капиталининг таркибий тузилиши, моҳияти ва корхона молиясини бошқаришдаги аҳамияти.

87. Корхона ўз капиталини шакллантириш сиёсатининг асосий вазифалари ва ҳозирги замон муаммолари.

88. Корхоналар фойдасини шаклланишига таъсир этувчи омиллар ва уларни максималлаштириш.

89. Корхоналар даромадидан тўланадиган солиқларнинг моҳияти, аҳамияти ва туркумланиши.

90. Амалдаги солиқ қонунчилигида корхоналар учун мавжуд солиқ имтиёзлари.

91. Бозор шароитида баҳони шакллантиришнинг омиллари ва хусусиятлари.

92. Бозор тараккиёти боскичларига кўра баҳо шаклланишининг хусусиятлари.

93. Ишлаб чиқариш харажатларининг баҳо шаклланишига таъсири.

94. Корхона фойдасининг баҳо шаклланишига таъсири.

95. Корхонанинг баҳо сиёсати ва баҳони шакллантириш стратегияси.

96. Баҳони ҳисоблашда риск даражасининг баҳоланиши.

97. Корхонада баҳони шакллантириш стратегиясининг тўғри танланиши.

98. Корхона ўз капиталининг таркибий тузилиши, моҳияти ва корхона молиясини бошқаришдаги аҳамияти.

99. Корхона ўз капиталини шакллантириш сиёсатининг асосий вазифалари ва ҳозирги замон муаммолари.

100. Корхоналар фаолиятини рентабеллик кўрсаткичларини ҳисоблаш тартиби.

МАСАЛАЛАР

1 - масала

Корхона шоколадли конфетларни ишлаб чиқаради:

Харажатлар	Қиймати (минг сўм)
хом ашё	55 000
Ўрам	1 000
Лицензия	200
Ижара	25 000
Директор, бухгалтер ва бошқа идора (офис) ходимларининг иш ҳақи	800
ишчиларнинг ишбай иш ҳақи	5 000
ишчиларнинг доимий иш ҳақи	2 000
кўриқчилар иш ҳақи	100
Цехдаги ҳисоблагич бўйича электр энергияси учун тўлов	1 000
Жами	90 100

Доимий ва ўзгарувчан харажатларни ҳисобланг.

Ўзгарувчан харажатлар: _____ минг сўм

Доимий харажатлар: _____ минг сўм

2 - масала

Наврўз арафасида, 20 март куни, кафе бир порцияси 10 минг сўмдан 200 порция палов тайёрлади. 110 порция кафенинг ўзида сотилди, улардан 105 порциясининг пули тўланди, 5 порция учун Наврўздан кейин ҳақ тўланади. Байрам арафасида олдиндан 100 минг сўм ҳақ тўлаган фирмага 80 порция жўнатилди. Кафенинг 20 мартдаги тушуми қанча бўлади?

3 - масала

Фирма 1 февралда 100 000 минг сўмлик хизматлар кўрсатишга шартнома тузди. 5 февралда аванс сифатида 15 000 минг сўм келиб тушди. Март ойининг бошида қиймати 50 000 минг сўм бўлган ишларнинг биринчи босқичи бажарилганлиги ҳақидаги далолатнома имзоланди. Фирманинг февраль ойидаги тушуми қандай бўлади?

4 - масала

“Юлдуз” АЖ ҳисобот йилида 60000 пул бирлигида соф фойдага эга бўлди. Жамиятнинг устав капитали 1000 дона оддий ва 50 дона имтиёзли акциялар ҳисобига шаклланган. Ҳар бир акциянинг номинал баҳоси 1000 пул

бирлигига тенг. Жамият уставига асосан имтиёзли акциялар бўйича дивидендлар улар номиналининг 20 фоизи миқдорида ҳисобланиши белгиланган. Акциялар акциядорлар ўртасида қуйидагича тақсимланган:

С.А.Рахимов – 500 дона оддий акция;

Б.Ш.Азизов – 30 дона имтиёзли ва 200 дона оддий акция;

Б.Х.Зокиров – 20 дона имтиёзли акция;

Б.Ш.Амиров – 300 дона оддий акция.

Ҳар бир акционерга тўланган дивиденд миқдорини аниқланг.

5 - масала

Корхона молиявий инвестициялар бўйича таклиф қилинаётган ҳар бирининг қиймати 2,5 млн. АҚШ доллари бўлган икки лойиҳани таҳлил қилмоқда. Лойиҳа бўйича муқобил харажатлар (ёки фоиз ставкаси) 11 %га тенг. Қуйида келтирилган жадвал маълумотлари асосида ҳар бир лойиҳа бўйича соф жорий қийматни аниқланг ва лойиҳалардан қайси бири корхона учун фойдали бўлишини танланг.

Йил	А лойиҳа бўйича пул оқими, млн.\$	Б лойиҳа бўйича пул оқими, млн.\$
1	1,2	0,9
2	1,8	1,3
3	-	0,8

6 - масала

АЖнинг 2 млрд сўмга тенг устав капитали номинал баҳоси 1000 сўмлик оддий (80 фоиз) ва имтиёзли (20 фоиз) акциялардан ташкил топган. Имтиёзли акциялар бўйича тўланадиган дивидендлар миқдори номиналига нисбатан 14 фоиз миқдорида белгиланган. Агар акциядорлар умумий йиғилиши томонидан дивидендларни тўлаш учун соф фойданинг 200 млн. сўмини ажратишни режалаштирган бўлса, бир дона оддий акция бўйича эълон қилинган дивиденд миқдорини аниқланг.

7-масала

Устав капитали 50,0 млн рубль бўлган жамиятда 10000 дона акция чиқарилган, шундан 10 фоизи имтиёзли акция. Акциядорлар ўртасида тақсимланиши кутилаётган йиллик соф фойда миқдори 17800000 рублни ташкил қилади. Имтиёзли акциялар бўйича қатъий белгиланган дивиденд миқдори йиллик 45 фоизга тенг. Бир дона оддий акцияга тўғри келадиган дивиденд миқдорини аниқланг.

8-масала

Маҳсулот бирлигига тўғри келадиган ўзгарувчан харажатлар 2020 йилда 1 бирлик маҳсулотга 100 сўмни ташкил этди. Йил давомида жами 5000 бирлик маҳсулот ишлаб чиқарилди. Доимий харажатларнинг йил давомидаги қиймати 20000 сўмни ташкил этган. Маҳсулот ишлаб чиқарилгандан сўнг

унга 20 фоиз устама қўйиш белгиланган. Маҳсулот таннархини, сотиш нархини ва корхонанинг барча маҳсулот сотилгандаги тушумини аниқланг.

9-масала

Заводда 5 дона DAEWOO Matiz ва 10 дона DAEWOO Nexia автомобиллари ишлаб чиқарилди. Бир дона DAEWOO Matiz автомобиллини ишлаб чиқаришга сарфланган моддий харажатлар 130000 минг сўмни, меҳнат ҳақи харажатлари эса 30000 минг сўмни ташкил этди.

Бир дона DAEWOO Nexia автомобиллини ишлаб чиқаришга сарфланган моддий харажатлар 170000 минг сўмни, меҳнат ҳақи харажатлари эса 35000 минг сўмни ташкил этди.

Шу давр мобайнида заводнинг доимий харажатлари 300000 минг сўмни ташкил этди. Ҳар бир автомобилнинг таннархини ва жами таннархни аниқланг.

10-масала

Инвестицион лойиҳани молиялаштириш учун 500 минг АҚШ доллари режалаштирилган.

5 йил давомида кутилаётган пул оқимлари куйидагича:

2021 йил 100 минг АҚШ доллари,
2022 йил 150 минг АҚШ доллари,
2023 йил 200 минг АҚШ доллари,
2024 йил 250 минг АҚШ доллари,
2025 йил 300 минг АҚШ доллари.

Дисконтлаш ставкаси 20 %.

Аниқлаш керак:

1. 5 йил учун соф жорий қиймат (NPV);
2. Инвестициянинг рентабеллиги;
3. Қоплаш муддати (оддий ва дисконтлаш усулида).

11-масала

Инвестицион лойиҳани молиялаштириш учун 200 минг АҚШ доллари режалаштирилган.

4 йил давомида кутилаётган пул оқимлари куйидагича:

2022 йил 50 минг АҚШ доллари,
2023 йил 50 минг АҚШ доллари,
2024 йил 90 минг АҚШ доллари,
2025 йил 110 минг АҚШ доллари.

Дисконтлаш ставкаси 15 %.

Аниқлаш керак:

4. 4 йил учун соф жорий қиймат (NPV);
5. Инвестициянинг рентабеллиги;
6. Қоплаш муддати (оддий ва дисконтлаш усулида).

12-масала

“ABC” корпорациясининг 2020 йил учун тақдим этилган ҳисоботида мувофиқ соф фойда кўрсаткичи битта акцияга 5 долларни ташкил этган ва у акциядорларга ҳар бир акция учун 3 доллар миқдорида дивиденд тўлаган. Йил бошида акциянинг баланс қиймати 30 доллар, бозор қиймати эса 40 доллар бўлган. Йил охирига келиб, бу кўрсаткичлар, мос равишда, 32 ва 35 долларга тенг бўлди. *ROE* коэффиценти ҳамда умумий (жами) акциядорлик даромадлилиги кўрсаткичини r ни таққосланг.

13-масала

Бизнесга йўналтирилаётган дастлабки инвестициянинг миқдори 500000 шартли пул бирлиги (ш.п.б.)га тенг. Инвестиция бўйича 5 йиллик пул тушумлари қуйидагича

2016 йил – 100000 ш.п.б.

2017 йил – 150000 ш.п.б.

2018 йил – 200000 ш.п.б.

2019 йил – 250000 ш.п.б.

2020 йил – 300000 ш.п.б.

Дисконтлаш ставкаси 20%га тенг. Ушбу маълумотлардан фойдаланиб лойиҳа бўйича соф жорий қиймат (NPV), рентабеллик индекси (PI), оддий (PP) қоплаш муддатларини аниқланг.

14-масала

Бизнесингизга йўналтирилаётган дастлабки инвестициянинг миқдори 500000 шартли пул бирлиги (ш.п.б.)га тенг. Инвестиция бўйича 5 йиллик пул тушумлари қуйидагича:

2016 йил – 85000 ш.п.б.

2017 йил – 120000 ш.п.б.

2018 йил – 200000 ш.п.б.

2019 йил – 250000 ш.п.б.

2020 йил – 285000 ш.п.б.

Дисконтлаш ставкаси 17%га тенг. Ушбу маълумотлардан фойдаланиб лойиҳа бўйича соф жорий қиймат (NPV), рентабеллик индекси (PI), оддий (PP) ва дисконтланган (DPP) қоплаш муддатларини аниқланг ҳамда бизнесингиз учун инвестиция ажратиш инвесторга самарали бўлиши бўйича ҳулоса беринг.

15-масала

Корхона балансида қуйидаги маълумотлар келтирилган: узоқ муддатли активлар қиймати 5000 пул бирлиги (п.б.)га, товар-моддий захиралар қиймати 1000 п.б.га, дебиторлик қарзлари 1000 п.б.га, пул маблағлари 500 п.б.га, қарз капиталининг қиймати эса 6000 п.б.га тенг. Қайта баҳолаш ўтказилиши натижасида узоқ муддатли активлар қиймати 30% га ортди, товар-моддий захиралар қиймати эса 10% га камайди, дебиторлик қарзлари

ҳам 20% га камайди. Пул маблағлари ва қарз капитали коррективировка қилинмади. Корхонанинг баҳолаш қийматини аниқланг.

16-масала

Пастдарғом туманида яшовчи фуқаро Ахроров З.га тегишли квартира 205 кв.м ташкил этади. Мол-мулкнинг қиймати 50 000 000 сўмни ташкил қилади.

Талаб қилинади: Ахроров З. бюджетга тўлаши лозим бўлган мол-мулк солиғини ҳисобланг.

17-масала

“Мингбулоқ” ҳиссадорлик жамиятининг ер солиғи суммаси 75 млн. сўмни ташкил этади. Солиқнинг йиғими даражаси 97%, келгуси йил индексацияси 1.5 ни ташкил этади. Корхонанинг 2018 йилда кутилаётган солиқ суммасини ҳисобланг:

18-масала

Нефть қазиб олувчи корхона ҳисобот даврида 1600 тонна нефть қазиб олган. Корхона қайта ишлаш учун 1600 минг сўмга (ҚҚС ва акциз солиғисиз) реализация қилган. Корхонанинг ҳисобот даврида тўлаши лозим бўлган ер қаридан фойдаланганлик учун солиқ суммасини аниқланг?

19-масала

№6. Бюджетга тўланган ҚҚСни аниқланг:

Кўрсаткичлар	Темир рудани қазиб чиқарувчи корхона	Темир ишлаб чиқарувчи корхона	Автомобил ишлаб чиқарувчи корхона
Сотиб олинган маҳсулот (ҚҚСсиз)	2000000	4000000	6000000
Сотиб олишда тўланган ҚҚС суммаси			
Сотилган маҳсулот ҚҚС суммаси			
Бюджетга тўланган ҚҚС суммаси			

20-масала

Жадвал маълумотларидан фойдаланиб қуйидагиларни аниқланг?
Юридик шахс учун фойда солиғи 15 фоиз

1. Солиққа тортиладиган даромад
2. Фойда солиқ суммасини аниқланг.

Минг.сўм.

№	Кўрсаткичлар	Корхона
1	Махсулот сотишдан соф тушум	9000.0
2	Сотилган махсулот (товар, иш ва хизмат)ларни таннархи	70%
3	Махсулотларни сотишнинг ялпи фойдаси (зарари)	?
4	Давр харажатлари	
5	Сотиш харажатлари	80.0
6	Маъмурий харажатлар	450.0
7	Бошка операцион харажатлар	120.0
8	Келгусида соликка тортиладиган базадан чиқариладиган харажатлар	65.0
9	Асосий фаолиятнинг бошка даромадлари	1000.0
10	Асосий фаолиятнинг фойдаси	-
11	Молиявий фаолиятнинг даромадлари	
12	Дивидендлар шаклидаги даромадлар	650.0
13	Фоизлар шаклидаги даромадлар	990.0
14	Узок муддатли ижара (молиявий лизинг) дан даромадлар	850.0
15	Валюта курси фаркидан даромадлар	110.0
16	Молиявий фаолиятнинг бошка даромадлари	300.0
17	Молиявий фаолият буйича харажатлар	
18	Фоизлар шаклидаги харажатлар	50.0
19	Валюта курси фарки буйича бошка харажатлар	200.0
20	Молиявий фаолият буйича бошка харажатлар	250.0
21	Фавкулотда қурилган фойда	210.0

21-масала

Корхона асосий воситаларининг 31 январ ҳолати буйича қиймати 8 млн сумни ташкил этиб, апрел ойининг биринчи ун кунлигида яна 1500.0 минг сўмлик асосий восита қирим қилинган. Асосий воситаларнинг эскириш қиймати 31 январ ҳолатига 400 000; 28 феврал ҳолатига 450 000; 31 март ҳолатига 380 000 минг сўмни ташкил этади.

Ушбу маълумотларга асосан корхона мол-мулк солигини ҳисобланг (1-чорак учун).

22-Масала

Фуқаро Алимов Комил Тошент шаҳар Юнусобод тумани С-2, 24-уйдан харид қилган 4 хонали 388 кв метр квартирасининг техник инвентаризациялаш бюроси томонидан нархланган баҳоси 108 500.0 млн сўмни ташкил этади.

Мол-мулк солиғи суммасини ҳисобланг?

23-масала

Фуқаро Комилова Наргиза 2021 йил 10 январда Тошкент вилояти Қибрай туманидан 6 сотих ер участкасини уй-жой қуриш учун сотиб олди. Тошкент вилояти Қибрай тумани учун 1 кв метр учун белгиланган солиқ ставкаси 357 сўм.

Фуқаро Сафарова Шахзода сотиб олган ер участкаси учун қанча миқдорда ер солиғини тўлаши лозим. *Ер солиғи суммасини ҳисобланг?*

24-масала

Пенсионер Алимов Комилга тегишли Самарқанд шаҳар Тараққиёт кўчаси 24-уйнинг майдони 72 кв метр кадастр баҳоси 108 500.0 млн сўмни ташкил этади.

Мол-мулк солиғи суммасини ҳисобланг?

25-масала

1. Молиянинг ижтимоий-иқтисодий моҳияти, белгилари ва функциялари.
2. Бюджет сиёсатининг тактикаси ва стратегияси
3. Амалий масала.

Самарқанд шаҳридаги “Шабода” МЧЖ нинг қуйида келтирилган маълумотларига асосланиб ялпи фойда суммасини ва сотилган маҳсулот рентабеллик даражаси кўрсаткичини аниқланг.

Масала шартлари (минг.сўм):

- сотишдан олинган тушум	600.000
- қўшилган қиймат солиғи	90.000
- акциз солиғи	8.000
- сотилган маҳсулотнинг ишлаб чиқариш таннархи	380.000

Аниқланг: ялпи фойда суммасини ва сотилган маҳсулот рентабеллик даражасини.

26-масала

1. Молиянинг ижтимоий-иқтисодий моҳияти, белгилари ва функциялари.
2. Бюджет сиёсатининг тактикаси ва стратегияси
3. Амалий масала.

Самарқанд шаҳридаги “Шабода” МЧЖ нинг қуйида келтирилган маълумотларига асосланиб ялпи фойда суммасини ва сотилган маҳсулот рентабеллик даражаси кўрсаткичини аниқланг.

Масала шартлари (минг.сўм):

- сотишдан олинган тушум	600.000
- қўшилган қиймат солиғи	90.000
- акциз солиғи	8.000
- сотилган маҳсулотнинг ишлаб чиқариш таннархи	380.000

Аниқланг: ялпи фойда суммасини ва сотилган маҳсулот рентабеллик даражасини.

27-масала

1. Давлат бюджетининг даромадлар қисмини ғазначилик ижроси жараёни билан қамраб олиш.

2. Молия сиёсати ва механизми.

3. Амалий масала.

Самарқанд шаҳридаги “Шабода” МЧЖ нинг қуйидаги маълумотларига асосланиб асосий воситалар рентабеллик даражаси кўрсаткични аниқланг ва унинг даражасига баҳо беринг.

Масала шартлари (минг.сўм):

- сотишдан олинган тушум	600.000
- қўшилган қиймат солиғи	90.000
- акциз солиғи	8.000
- сотилган маҳсулотнинг ишлаб чиқариш таннархи	380.000
- Асосий воситаларнинг: йил бошидаги қиймати	300.000
Йил охиридаги қиймати	280.000

Аниқланг: Асосий воситалар рентабеллик даражасини. Унга баҳо беринг ва хулосалар чиқаринг.

28-масала

1. Бюджет маъмуриятчилигининг субъектлари, уларнинг ҳуқуқлари ва мажбуриятлари

2. Такрор ишлаб чиқариш жараёнини таъминлаш йўллари

3. Амалий масала.

Самарқанд туман “Хошимбобо” ОК нинг қуйидаги келтирилган маълумотларига асосан корхона фойда солиғини ҳисобланг.

Маҳсулот (иш, хизматлар) сотишдан тушган тушум – 3560 млн. сўм; Қўшилган қиймат солиғи – 496 млн сўм; Акциз солиғи – 250 млн сўм; Сотилган маҳсулотнинг ишлаб чиқариш таннархи – 2231 млн сўм; Сотиш харажатлари – 19 млн сўм; Маъмурий харажатлар – 49 млн сўм; Асосий фаолиятнинг бошқа жараёнларидан даромад – 21 млн сўм; Олинган дивидендлар – 43 млн сўм; Валюта курси бўйича мусбат фарқ – 18 млн сўм; Молиявий фаолият бўйича бошқа харажатлар – 14 млн сўм; Фавқулотда фойда – 5 млн сўм; “Харажатлар таркиби тўғрисида...” ги Низомнинг 1-илова харажатлари – 242 млн сўм; Солиқ имтиёзи – 62 млн сўм.

29-масала

1. Инновацион фаолиятнинг зарурлиги, моҳияти ва вазифалари, уни давлат томонидан қўллаб-қувватлаш шакллари

2. Натижавийликка йўналтирилган бюджетлаштириш услубини қўллаш орқали маблағларни самарали бошқариш

3. Амалий масала.

Самарқанд шаҳридаги “Шабода” МЧЖ нинг қуйидаги маълумотларига асосланиб айланма воситалар рентабеллик даражаси кўрсаткични аниқланг

ва унинг даражасига баҳо беринг.

Масала шартлари (минг.сўм):

- сотишдан олинган тушум	900.000
- қўшилган қиймат солиғи	60.000
- акциз солиғи	4.000
- сотилган маҳсулотнинг ишлаб чиқариш таннархи	280.000
- Айланма воситаларнинг: йил бошидаги қиймати	360.000
Йил охиридаги қиймати	340.000

Аниқланг: Айланма воситалар рентабеллик даражасини. Унга баҳо беринг ва хулосалар чиқаринг.

30-масала

1. Давлатнинг бюджетдан ташқари мақсадли пул фондлар маблағларининг шаклланиш манбалари ва харажат қилиш йўналишлари

2. Инновацион фаолиятни рағбатлантириш юзасидан давлат сиёсатининг асосий йўналиши

3. Амалий масала.

Самарқанд шаҳридаги “Шабода” МЧЖ нинг қуйида келтирилган маълумотларига асосланиб ялпи фойда суммасини ва сотилган маҳсулотлар таннархи рентабеллик даражаси кўрсаткичини аниқланг.

Масала шартлари (минг.сўм):

- сотишдан олинган тушум	500.000
- қўшилган қиймат солиғи	80.000
- акциз солиғи	9.000
- сотилган маҳсулотнинг ишлаб чиқариш таннархи	350.000

Аниқланг: ялпи фойда суммасини ва сотилган маҳсулотлар таннарх рентабеллик даражасини.

31-масала

1. Молияни бошқаришнинг ташкилий тамойиллари ва элементлари.

2. Бюджет сиёсатининг мазмуни ва унинг турлари

3. Амалий масала.

Савдо фаолияти билан шуғулланувчи кохона фаолият жараёни тайёр маҳсулотларни импорт қилиб чакана савдо қилиш орқали сотади. Аҳолига эркин чакана нархларда сотиладиган, ҳамда чакана савдо билан шуғулланувчи корхона томонидан ўз валюта маблағларига сотиб олинadиган импорт товарларининг эркин чакана нархини аниқланг?

1. Божхона қиймати – 115\$; 2. Божхона юк декларациясини қабул қилиш санасидаги МБ томонидан ўрнатилган валюта курси – 4100 сўм; 3. Божхона божи – 15%; 4. Акциз солиғи ставкаси – 5%; 5. Божхона хужжатларини расмийлаштириш учун олинadиган ҚҚС – 20%; 6. Божхона хужжатларини расмийлаштириш учун олинadиган йиғим – 0.2 %; 7. Савдо устамаси – 25%; 8. Йўл транспорт харажатлари - 20\$;

32-масала

1. Молиянинг тамойиллари ва роли.

2. Бюджет маблағларидан самарали фойдаланиш жараёнида бюджет интизомига риоя этишда амалий ёндошувла

3. Амалий масала.

Самарқанд шаҳридаги “Шабода” МЧЖ нинг қуйидаги маълумотларига асосланиб асосий воситалар рентабеллик даражаси кўрсаткични аниқланг ва унинг даражасига баҳо беринг.

Масала шартлари (минг.сўм):

- сотишдан олинган тушум	800.000
- қўшилган қиймат солиғи	70.000
- акциз солиғи	10.000
- сотилган маҳсулотнинг ишлаб чиқариш таннархи	380.000
- Асосий воситаларнинг: йил бошидаги қиймати	500.000
Йил охиридаги қиймати	480.000

Аниқланг: Асосий воситалар рентабеллик даражасини. Унга баҳо беринг ва хулосалар чиқаринг.

33-масала

1. Уй хўжалиги бюджетининг даромадалари ва харажатлари

2. Ўзбекистон Республикаси бюджетининг тузилиш асослари (давлат бюджети қурилиши асослари)

3. Амалий масалалар.

Самарқанд шаҳридаги “Шабода” МЧЖ нинг қуйида келтирилган маълумотларига асосланиб айланма воситалар рентабеллик даражаси кўрсаткичини аниқланг.

Масала шартлари (минг.сўм):

- сотишдан олинган тушум	700.000
- қўшилган қиймат солиғи	60.000
- акциз солиғи	5.000
- сотилган маҳсулотнинг ишлаб чиқариш таннархи	380.000
- Айланма воситаларнинг: йил бошидаги қиймати	260.000
Йил охиридаги қиймати	240.000

Аниқланг: Айланма воситалар рентабеллик даражасини. Унга баҳо беринг ва хулосалар чиқаринг.

34-масала

1. Корхоналар инновацион фаоллигини рағбатлантиришнинг молия-кредит дастаклари

2. Соғлиқни сақлаш муассасаларида бюджет маблағларини бошқариш усуллари

3. Амалий масала.

Самарқанд шаҳридаги “Шабода” МЧЖ нинг қуйида келтирилган маълумотларига асосланиб ялпи фойда суммасини ва сотилган маҳсулот рентабеллик даражаси кўрсаткичини аниқланг.

Масала шартлари (минг.сўм):

- сотишдан олинган тушум	600.000
--------------------------	---------

- кўшилган қиймат солиғи	90.000
- акциз солиғи	8.000
- сотилган маҳсулотнинг ишлаб чиқариш таннархи	380.000

Аниқланг: ялпи фойда суммасини ва сотилган маҳсулот рентабеллик даражасини.

35-масала

1. Бюджет ташкилотларида молиявий натижаларни ташкил этиш
2. Молиявий рисклар ва уларни гуруҳланиши
3. Амалий масала.

Савдо фаолияти билан шуғулланувчи кохона фаолият жараёни тайёр маҳсулотларни импорт қилиб чакана савдо қилиш орқали сотади. Аҳолига эркин чакана нархларда сотиладиган, ҳамда чакана савдо билан шуғулланувчи корхона томонидан ўз валюта маблағларига сотиб олинadиган импорт товарларининг эркин чакана нархини аниқланг?

1. Божхона қиймати – 90\$; 2. Божхона юк декларациясини қабул қилиш санасидаги МБ томонидан ўрнатилган валюта курси – 4100 сўм; 3. Божхона божи – 15%; 4. Акциз солиғи ставкаси – 5%; 5. Божхона хужжатларини расмийлаштириш учун олинadиган ҚҚС – 20%; 6. Божхона хужжатларини расмийлаштириш учун олинadиган йиғим – 0.2 %; 7. Савдо устамаси – 25%; 8. Йўл транспорт харажатлари - 14\$.

36-масала

1. Молияни бошқаришнинг ташкилий тамойиллари ва элементлари.
2. Бюджет ташкилотларини бюджетдан ташқари маблағ топиш фаолиятини ташкил этиш
3. Амалий масалалар.

Қуйидаги маълумотларга асосан корхона фойда солиғини ҳисобланг.

Маҳсулот (иш, хизматлар) сотишдан тушган тушум – 4380минг сўм; Қўшилган қиймат солиғи – 688минг сўм; Акциз солиғи – 500минг сўм; Сотилган маҳсулотнинг ишлаб чиқариш таннархи – 2695 минг сўм; Сотилган харажатлари – 35минг сўм; Маъмурий харажатлар – 83минг сўм; Асосий фаолиятнинг бошқа жараёнларидан даромад – 35минг сўм; Олинган дивидендлар – 75минг сўм; Валюта курси бўйича мусбат фарқ – 29 минг сўм; Молиявий фаолият бўйича бошқа харажатлар – 15минг сўм; Фавқулотда фойда – 5минг сўм; “Харажатлар таркиби тўғрисида...” ги Низомнинг 1-илова харажатлари - 312минг сўм; Солиқ имтиёзи - 100минг сўм.

37-масала

1. Корхона фойдасини тақсимлаш хусусидаги маълумотларни шакллантириш
 2. Давлат бюджетининг даромадлар қисмини ғазначилик ижроси жараёни билан қамраб олиш масалалари
 3. Амалий масалалар.
- Самарқанд шаҳридаги “Шабода” МЧЖ нинг қуйида келтирилган

маълумотларига асосланиб ялпи фойда суммасини ва сотилган маҳсулот рентабеллик даражаси кўрсаткичини аниқланг.

Қуйидаги маълумотларга асосланиб ушбу кўрсаткични аниқланг ва унинг даражасига баҳо беринг.

Масала шартлари (минг.сўм):

- сотишдан олинган тушум	600.000
- қўшилган қиймат солиғи	90.000
- акциз солиғи	8.000
- сотилган маҳсулотнинг ишлаб чиқариш таннархи	380.000
- Айланма воситаларнинг: йил бошидаги қиймати	260.000
Йил охиридаги қиймати	240.000

Аниқланг: Айланма воситалар рентабеллик даражасини. Унга баҳо беринг ва хулосалар чиқаринг.

38-масала

1. Маҳаллий молиянинг тузилиши. Маҳаллий бюджетлар. Маҳаллий ҳукумат органларига тегишли корхоналар ва мулкларни эксплуатация қилишдан келган даромадлар

2. Бюджет ташкилотларида молиявий натижаларни ташкил этишнинг илмий-услубий жиҳатлари

3. Амалий масалалар.

Самарқанд шаҳридаги “Шабода” МЧЖ нинг қуйида келтирилган маълумотларига асосланиб ялпи фойда суммасини ва сотилган маҳсулот таннархи рентабеллик даражаси кўрсаткичини аниқланг.

Масала шартлари (минг.сўм):

- сотишдан олинган тушум	500.000
- қўшилган қиймат солиғи	80.000
- акциз солиғи	9.000
- сотилган маҳсулотнинг ишлаб чиқариш таннархи	350.000

Аниқланг: ялпи фойда суммасини ва сотилган маҳсулотлар таннархи рентабеллик даражасини.

39-масала

1. Бюджет харажатлари – бюджет сиёсати намоён бўлишининг асосий шакли.

2. Солиқ тизимини ривожланиш босқичларини таҳлили

3. Амалий масала.

Қуйидаги маълумотларга асосан корхона фойда солиғини ҳисобланг.

Маҳсулот (иш, хизматлар) сотишдан тушган тушум – 3560 минг сўм; Қўшилган қиймат солиғи – 496 минг сўм; Акциз солиғи – 250 минг сўм; Сотилган маҳсулотнинг ишлаб чиқариш таннархи – 2231 минг сўм; Сотилган харажатлари – 19 минг сўм; Маъмурий харажатлар – 49 минг сўм; Асосий

фаолиятнинг бошқа жараёнларидан даромад – 21 минг сўм; Олинган дивидендлар – 43 минг сўм; Валюта курси бўйича мусбат фарқ – 18 минг сўм; Молиявий фаолият бўйича бошқа харажатлар – 14 минг сўм; Фавқулотда фойда – 5 минг сўм; “Харажатлар таркиби тўғрисида...” ги Низомнинг 1-илова харажатлари – 242 минг сўм; Солиқ имтиёзи – 62 минг сўм.

40-масала

Зарафшон шаҳрининг 3 зонасида жойлашган корхонага шаҳар ҳокими қарори бўйича ажратилган ер майдони 3.75 га, ҳақиқий фойдаланиланишдаги ер майдони эса 4.5 га эканлиги аниқланди. Корхонанинг ҳисобот йилида тўлаши лозим бўлган ер солиғи суммасини ҳисобланг.

5A230601 – “Давлат молия ва халқаро молия” мутахассислиги бўйича мутахассислик фанларидан магистратурага кирувчилар томонидан ёзилган ёзма ишнинг Б А Ҳ О Л А Ш М Е З О Н И

1. “Давлат молия ва халқаро молия” мутахассислиги бўйича магистратурага кирувчилар томонидан ёзилган ёзма иши Ўзбекистон Республикаси ОЎМТВ томонидан белгиланган умумтартиб ва Низом қоидаларига амал қилинган ҳолда ўтказдирилади.

2. “Давлат молия ва халқаро молия” мутахассислиги бўйича магистратурага кирувчиларни мутахассислик бўйича ёзма иши натижалари 100 баллик тизимда амалга оширилади.

3. “Давлат молия ва халқаро молия” махсус фанидан кириш имтиҳони ёзма усулда ўтказилади. Ҳар бир вариант 3 та саволдан иборат. Вариантдаги 3 та саволнинг ҳар биридан олиш мумкин бўлган балл миқдори қуйидагича тақсимланиши мақсадга мувофиқ деб топилган яъни, биринчи ва иккинчи саволларнинг ҳар бирига максимал 30 баллдан жами 60 балл. Учинчи топшириқ, яъни масала учун максимал 40 балл.

№	Умумий балл	Магистратурага кирувчининг билим даражаси	Хусусий балл
1-савол бўйича			
1	26-30	Қўйилган саволлар мазмунан аниқ ёритилиб, демократик ислоҳотлар ва жараёнларнинг мазмунан моҳияти тўлиқ очиқ берилган; Ўзбекистонда амалга оширилаётган иқтисодий, ижтимоий ислоҳотлар таҳлили ва уларнинг амалий самаралари, натижалари ва ҳаётга тадбиқ этилиши бўйича мустақил, ижодий фикр мавжудлиги; Жавобларда мантиқий яхлитликка эришилган	9-10 9-10

		ва умумий хулосалар чиқариш қобилиятига эга; Имло ва стилистик хатоларга йўл қўйилмаган.	6-7 2-3
			26-30
2	21-25	Жавоб тўғри ёзилган, унда демократик янгиланиш жараёнлар асосли ёритилган, аммо бугунги демократик янгиланишлар амалиётида ноаниқликлар, саналарда чалкашликларга йўл қўйилган; Жавобда магистратурага кирувчининг мустақил мушоҳада юритиш қобилияти сезилади; Ижодий ёндошув мавжуд; Муаммони таҳлил қилиш қобилиятига эга.	7-8 6-7 5-6 3-4
			21-25
3	17-20	Саволга жавобда масаланинг моҳиятини тушунилган, аммо мазмун ва натижалар юзаки ёритилган; Мушоҳада баёнида фикр тарқоқлиги кузатилади; Жавобларда мантиқийлик тамойили бузилган; Тасаввурга эга, лекин таҳлил йўқ.	6-7 5-6 4-5 2-2
			17-20
4	0-16	Савол бўйича аниқ тасаввурга эга эмас; Умуман жавоб ёзилмаган; Нотўғри жавоб ва маълумот берилган; Ўқув адабиётидан айнан сўзма-сўз кўчирилган.	0-16
2-савол бўйича			
1	26-30	Қўйилган саволлар мазмунан аниқ ёритилиб, демократик ислохотлар ва жараёнларнинг мазмунан моҳияти тўлиқ очиқ берилган; Ўзбекистонда амалга оширилаётган иқтисодий, ижтимоий ислохотлар таҳлили ва уларнинг амалий самаралари, натижалари ва ҳаётга тадбиқ этилиши бўйича мустақил, ижодий фикр мавжудлиги; Жавобларда мантиқий яхлитликка эришилган ва умумий хулосалар чиқариш қобилиятига эга; Имло ва стилистик хатоларга йўл қўйилмаган.	9-10 9-10 6-7 2-3
			26-30
2	21-25	Жавоб тўғри ёзилган, унда демократик янгиланиш жараёнлар асосли ёритилган, аммо бугунги демократик янгиланишлар амалиётида ноаниқликлар, саналарда чалкашликларга йўл	

		қўйилган; Жавобда магистратурага кирувчининг мустақил мушоҳада юритиш қобилияти сезилади; Ижодий ёндошув мавжуд; Муаммони таҳлил қилиш қобилиятига эга.	7-8 6-7 5-6 3-4
			21-25
3	17-20	Саволга жавобда масаланинг моҳиятини тушунилган, аммо мазмун ва натижалар юзаки ёритилган; Мушоҳада баёнида фикр тарқоқлиги кузатилади; Жавобларда мантииқийлик тамойили бузилган; Тасаввурга эга, лекин таҳлил йўқ.	6-7 5-6 4-5 2-2
			17-20
4	0-16	Савол бўйича аниқ тасаввурга эга эмас; Умуман жавоб ёзилмаган; Нотўғри жавоб ва маълумот берилган; Ўқув адабиётидан айнан сўзма-сўз кўчирилган.	0-16
3-савол бўйича			
	34 – 40	Қўйилган масала мазмунан аниқ ёритилиб, иқтисодий ислоҳотлар ва жараёнларга билан боғлиқ ҳолда очиб берилган, шунингдек илмий ва илмий-техник ахборотлардан фойдаланган ҳолда тизимли таҳлил қилиб илмий хулосалар берилган бўлса; Амалий мисоллар доирасида Ўзбекистонда амалга оширилаётган иқтисодий, ижтимоий ислоҳотлар таҳлили ва уларнинг амалий самаралари, натижалари ва амалиётга тадбиқ этилиши бўйича мустақил, ижодий фикр ва мулоҳазаларни мавжудлиги, амалий масала тўлиқ бажарилган ва масалани ечишга илмий-ижодий ёндашилган бўлса; Жавобларда мантиқий яхлитликка эришилган ва умумий хулосалар чиқариш қобилиятига эга; Имло ва стилистик хатоларга йўл қўйилмаган; Илмий ва илмий-техник ахборот билан мустақил ишлаш, тизимли мустақил таҳлил қилиш, хулоса чиқариш.	11-13 9-11 8-9 6-7
			34-40
	29 – 33	Жавоб тўғри ёзилган, аммо бугунги иқтисодий ислоҳотлар амалиётида ноаниқликлар,	

		саналарда чалкашликларга йўл қўйилган, амалий масала тўлиқ бажарилмаган лекин ечимига илмий-ижодий ёндашилган бўлса; Жавобда магистратурага кирувчининг мустақил мушоҳада юритиш қобилияти сезилади; Ижодий ёндошув мавжуд; Амалий масалани таҳлил қилиш қобилиятига эга;	11-12 8-9 6-7 4-5
			29-33
	22 – 28	Масаланинг моҳиятини тушунилган, аммо мазмун ва натижалар юзаки ёритилган, амалий масала тўлиқ бажарилмаган бўлса; Мушоҳада баёнида ва масалани ечишда фикр тарқоқлиги кузатилади; Жавобларда мантиқийлик тамойили бузилган. Масалани ёритишда ва уни амалий жиҳатдан асослашда тасаввурга эга, аммо таҳлил ва хулоса йўқ;	8-9 7-8 4-6 3-5
			22-28
	0 – 21	Амалий масала бўйича аниқ тасаввурга эга эмас; Умуман жавоб ёзилмаган; амалий масаланинг ечими йўқ; Нотўғри жавоб ва маълумот берилган; Ўқув адабиётидан айнан сўзма-сўз кўчирилган.	0-16

Кирувчининг билим даражаси	
Балл	
1	2
86-100	Кирувчининг жавобларида берилган саволлар бўйича ижодий фикрлаш мавжуд бўлса, мамлакатимизда модернизациялаш жараёнларини жадаллаштириш, демократик ислохатларни янада чуқурлаштириш ва фуқаролик жамиятини ривожлантириш концепциясидан келиб чиққан вазифаларни бажариш йўллари ўз аксини топган бўлса, қўйилган муаммони ечиш бўйича тавсиялар берган бўлса, савол бўйича жавобда мустақил мушоҳада юритилган бўлса, тавсияларни амалиётга қўллаш тартиблари кўрсатилган бўлса.
71-85	Кирувчи ўз жавобида қўйилган савол бўйича мустақил мушоҳада юритган бўлса, уларнинг моҳиятини деярли тўлиқ очиб берган бўлса, қўйилган муаммони ечиш бўйича ўз тавсияларини берган бўлса.
55-70	Кирувчи жавобида фан бўйича вариантга киритилган саволларга қисман жавоб берган бўлса, асосий тушунчаларга берган изоҳи кам

	бўлсада, мавжуд бўлса.
0-54	Кирувчи жавобида қўйилган савол мазмуни умуман ёритилмаган бўлса, изоҳлар мавжуд бўлмаса, яъни талабгор жавобида қўйилган саволлар бўйича умуман тасаввурга эга эмаслиги аниқ бўлса.

**Фойдаланиладиган асосий дарсликлар ва ўқув
қўлланмалар рўйхати**

Асосий адабиётлар:

1. Ўзбекистон Республикаси Конституцияси. - Т.: Ўзбекистон, 2018. – 76 б.
2. Ўзбекистон Республикаси Солиқ Кодекси. - Т.: “Адолат”, 2019 й. – 400 б.
3. Ўзбекистон Республикаси Бюджет Кодекси. – Т.: “Адолат” 2015 й. – 304 б.
4. Ўзбекистон Республикасининг “Суғурта фаолияти тўғрисида”ги Қонуни. 2002 йил 5 апрел.//Халқ сўзи, 2002 йил 28 май
5. Ўзбекистон Республикасининг “Давлат солиқ хизмати тўғрисида”ги Қонуни, 1997 йил 29 август.
6. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 7 февралдаги Ўзбекистон Республикасини янада ривожлантириш бўйича Ҳаракатлар стратегияси тўғрисидаги ПФ-4947-сонли Фармони.
7. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2016 йил 17 декабрдаги «Халқ билан мулоқот ва инсон манфаатлари йили» Давлат дастурини ишлаб чиқиш ва амалга оширишнинг ташкилий чора-тадбирлари тўғрисида ПФ-4760 сонли Фармойиши
8. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 22 январдаги 2017 – 2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича Ҳаракатлар стратегиясини «Фаол тадбиркорлик, инновацион ғоялар ва технологияларни қўллаб-қувватлаш йили»да амалга оширишга оид давлат Дастури тўғрисида ПФ-5308 сонли Фармони
9. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 17 январдаги 2017 – 2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича ҳаракатлар стратегиясини «Фаол инвестициялар ва ижтимоий ривожланиш йили»да амалга оширишга оид давлат Дастури тўғрисида ПФ-5695 сонли Фармони
10. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 2 мартдаги 2017 – 2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича ҳаракатлар стратегиясини «Илм, маърифат ва рақамли иқтисодиётни ривожлантириш йили»да амалга оширишга оид давлат Дастури тўғрисида ПФ-5953 сонли Фармони
11. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2021 йил 3 февралдаги 2017 – 2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича ҳаракатлар стратегиясини «Ёшларни қўллаб-қувватлаш ва аҳоли саломатлигини мустаҳкамлаш йили»да амалга оширишга оид давлат Дастури тўғрисида ПФ-6155 сонли Фармони
12. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2016 йил 27 декабрдаги “Ўзбекистон Республикасининг 2017 йилги асосий

макроиқтисодий кўрсаткичлари прогнози ва Давлат бюджети параметрлари тўғрисида”ги ПҚ-2699-сонли қарори.

13. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 29 декабрдаги “Ўзбекистон Республикасининг 2018 йилги асосий макроиқтисодий кўрсаткичлари прогнози ва Давлат бюджети параметрлари тўғрисида”ги ПҚ-3454-сонли қарори.

14. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 26 декабрдаги “Ўзбекистон Республикасининг 2019 йилги асосий макроиқтисодий кўрсаткичлари прогнози ва давлат бюджети параметрлари ҳамда 2020-2021 йилларга бюджет мўлжаллари тўғрисида”ги ПҚ-4086-сонли Қарори

15. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2016 йил 5 октябрдаги “Тадбиркорлик фаолиятининг жадал ривожланишини таъминлашга, хусусий мулкни ҳар томонлама ҳимоя қилишга ва ишбилармонлик муҳитини сифат жиҳатидан яхшилашга доир кўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПФ-4848-сонли Фармони. Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари маълумотлари миллий базаси www.lex.uz сайти.

16. Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармони 2017 йил 13 декабрдаги ПФ-5147 сонли “Маҳаллий давлат ҳокимият органларининг молиявий эркинлигини ошириш, маҳаллий бюджетларга тушимларнинг тўлиқлигини таъминлаш бўйича солиқ ва молия органлари жавобгарлигини кўчайтиришга оид кўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги Фармони

17. Мирзиёев Ш.М. Ўзбекистон Республикаси Президенти Ш.Мирзиёевнинг Олий Мажлисга Мурожаатномаси. //Zarafshon. 2017 йил 23 декабр, 157 сон.

18. Мирзиёев Ш.М. Ўзбекистон Республикаси Президенти Ш.Мирзиёевнинг Олий Мажлисга Мурожаатномаси. //Халқ сўзи. 2018 йил 28 декабр.

19. Мирзиёев Ш.М. Ўзбекистон Республикаси Президенти Ш.Мирзиёевнинг Олий Мажлисга Мурожаатномаси. //Халқ сўзи. 2020 йил 29 декабр.

20. Каримов И.А. Бош мақсадимиз – мавжуд қийинчиликларга қарамасдан, олиб бораётган ислохотларни, иқтисодиётимизда таркибий ўзгаришларни изчил давом эттириш, хусусий мулкчилик, кичик бизнес ва тадбиркорликка янада кенг йўл очиб бериш ҳисобидан олдинга юришдир. //Халқ сўзи, 2016 йил 15 январ. 12-сон.

21. Мирзиёев Ш.М. Танқидий таҳлил, қатъий тартиб-интизом ва шахсий жавобгарлик – ҳар бир раҳбар фаолиятининг кундалик қонидаси бўлиши керак. //Халқ сўзи, 2017 йил 15 январь, 13-сон.

22. Мирзиёев Ш.М. Буюк келажагимизни мард ва олижаноб халқимиз билан бирга қураимиз. – Т.: Ўзбекистон, 2017 й.

23. Мирзиёев Ш.М. Эркин ва фаровон, демократик Ўзбекистон давлатини биргаликда барпо этамиз. – Т.: Ўзбекистон, 2017. – 56 б.

24. Боди Эви, Мертон Роберт. Финансы.: Пер. с англ.: Уч. пос. – М.: Издательский дом “Вильямс”, 2013. – 592 с.

25. Вахабов А.В. ва бошқ. Жаҳон иқтисодиёти ва халқаро иқтисодий муносабатлар. – Т.: Иқтисод-молия, 2014.
26. Вахабов А.В. ва бошқ. Молиявий саводхонлик асослари. – Т.: Бактрия пресс, 2013.
27. Вахабов А.В., Разыкова Г.Х. Модернизация экономики. Учебное пособие. – Т.: Иқтисод-молия, 2014
28. Вахабов А.В., Хажибакиев Ш.Х., Муминов Н.Г. Хорижий инвестициялар. Ўқув қўлланма / проф А.В. Вахабовнинг умумий тахрири остида. –Т.: Молия, 2010. - 328 б.
29. Ваҳобов А., Қосимова Г. Давлат молиясини бошқариш. Ўқув қўлланма. - Т.: Iqtisod-moliya, 2008. -287б.
30. Инновацион молиявий хизматлар: муаммо ва ечимлар. Монография/ Муаллифлар мажмуаси. – Т.: “Iqtisod-Moliya”, 2020. – 368 б.
31. Маликов Т.С., Жалилов П.Т. Бюджет-солиқ сиёсати. Монография. –Т.: Академнашр, 2011.
32. Маликов Т.С. Молия: хўжалик юритувчи субъектлар молияси (ўқув қўлланма) / Тошкент Молия институти. – Тошкент, 2010. – 286 бет.
33. Маликов Т.С., Ҳайдаров Н.Ҳ. Молия: умумдавлат молияси. – Т.: Молия, 2009.
34. Международные валютно-кредитные отношения: учебник для вузов/ под ред.Л.Н.Красавиной.- 4-е изд., перераб. и доп. – М.: Издательство Юрайт, 2014. – 543 с.
35. Международные валютно-кредитные и финансовые отношения. Учебник и практикум: учебник для бакалавров / В.А. Антонов – М.: Издательство Юрайт, 2014. – 548 с.
36. Мирзаев Ф.И., Бердияров Б.Т. ва бошқ. Ўзбекистон банклари амалиётида кредит ва хизматлар баҳосини шакллантириш. Ўқув қўлланма– Тошкент: Молия, 2015.-185 б.
37. Налоговое планирование. Теория и практика: учебник для вузов / Е.С. Вылкова. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Издательство Юрайт, 2014. – 660 с.
38. Нурмухаммедова Б., Кабирова Н. Финансы. Учебное пособие. – Т.: Иқтисод-молия, 2010.
39. Ражаббоев Ш.Р. Глобаллашув шароитларида молиялаштиришнинг инновацион усуллари. Монография.-Тошкент: Молия, 2015.-165 б.
40. Срождиддинова З.Х. Бюджетная система Республики Узбекистан. Дарслик. – Т.: Инфоком, 2010.
41. Срождиддинова З.Х. Бюджетлараро муносабатлар. Ўқув қўлланма. – Т.: Инфоком, 2010
42. Суғурта агентлари учун қўлланма/ и.ф.н. Х.М. Шеннаев. – Т., 2010. – 208 б.
43. Тошматов Ш.А., Ражаббоев Ш.Р. ва бошқалар. Молиялаштиришнинг инновацион усуллари. Монография.-Тошкент: Молия, 2015.-160 б.

44. Финансы: Учебник/ С.А. Белозеров, Г.М. Бродский и др.; отв. ред. В.В.Ковалев. – 3-е изд. Перераб. И доп. – Москва: Проспект, 2015. – 936 с.
45. Халқаро молия муносабатлари: Дарслик/ Ж.Р.Зайналов, Д.Х.Асланова, Т.Б.Имомқулов. – Т.: “Iqtisod-Moliya”, 2020. – 688 б.
46. Investstiya: Darslik / J.R. Zaynalov, B.Sh. Xusanov, S.S. Aliyeva, N.X. Ruzibayeva va boshq. – Т.: “Iqtisod-Moliya”, 2020. – 480 б.
47. Moliya: Korxonalar moliyasi. Darslik / J.R. Zaynalov, S.S. Aliyeva, Z.O.Axrorov va boshq. – Т.: 2018. – 268 б.
48. Moliya bozori: Darslik / J.R. Zaynalov, E.N. Xodjayeov, B.Sh. Husanov, N.X. Ruzibayeva va boshq. – Т.: “Iqtisod-Moliya”, 2020. – 316 б.
49. G’aznachilik: Darslik / A.Tuychiyev, D.Tashmuhammedova. – Т.: “Iqtisod-Moliya”, 2019. – 836 б.
50. Elmirzayev S. Korporativ soliqlarni rejelashtirish: O`quv qo`llanma. – Т.: “IQTISOD–MOLIYA”, 2019. – 176 б.
51. Malikov T.S. Moliya: O`quv qo`llanma. – Т.: «Iqtisod-Moliya», 2018. – 268 б.
52. Shennayev X. O`zbekiston sug`urta bozori. – Т.: Iqtisod-moliya, 2013
53. Vahobov A.V. Malikov T.S. Moliya. Darslik. – Т.: Sharq, 2012.
54. Vahobov A.V., Sanaqulova B. Kichik biznes va tadbirkorlikni soliqqa tortish. Darslik. –Т.: Iqtisod-Moliya, 2013. 388 б.

Қўшимча адабиётлар:

1. Барулин С.В. Финансы. – М.: КНОРУС, 2011.
2. Ибрагимов А.К., Сугирбаев Б.Б. Бюджет назорати ва аудити. Ўқув қўлланма. -Т.: Инфоком, 2010.
3. Ковалева А.М. Финансы. Учебное пособие для студентов экономических направлений и специальностей ВУЗов, - 3-изд.- М.: Финансы и статистика.
8. Журналлар:
 - «Бозор, пул ва кредит» 2010-2021 йиллар сонлари
 - «Ўзбекистон иқтисодий ахборотномаси» 2010-2021 йиллар сонлари.
 - «Солиқ тўловчининг журнали» 2010-2021 йиллар сонлари.
 - “Молия” 2010-2021 йиллар сонлари.
 - “Иқтисод ва таълим” 2010–2018 йиллар сонлари
9. Интернет сайтлари:
 - <http://www.gov.uz> – Ўзбекистон Республикаси Давлати расмий сайти;
 - <http://www.mf.uz> – Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги расмий сайти;
 - <http://www.soliq.uz> – Ўзбекистон Республикаси Давлат солиқ қўмитаси расмий сайти;
 - <http://www.ziynet.uz> Ахборот таълим тармоғи сайти;
 - <http://www.agros.uz> “Ўзагросуғурта” ДАСК расмий сайти;
 - www.review.uz – «Экономическое обозрение» журналининг расмий сайти.

